

NVO iespējas iesaistīties kultūras mantojuma saglabāšanā

NVO veiksmīgas darbības piemēri kultūras mantojuma aizsardzībā un saglabāšanā

Katrīna Kukaine
ICOMOS LATVIA
Kuldīga 08.02.2013.

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

ICOMOS Latvija

- Starptautiskā pieminekļu un ievērojamu vietu padome - pasaulē ietekmīgākā profesionālā sabiedriskā organizācija (kopš 1965. gada pēc UNESCO ierosinājuma dibināta)
 - Mērķis - vienot kultūras mantojuma saglabāšanā darbošos un ieinteresētos ekspertus, veicināt teorijas, metodoloģijas un zinātnisko paņēmienu lietošanu mantojuma saglabāšanā un sekmēt mantojuma saglabāšanu un novērtējumu sabiedrībā.
- Biedrība ICOMOS Latvija ir ICOMOS Latvijas nacionālā nodaļa, dibināta 2010.gada decembrī.
 - Mērķis - veicināt kultūras mantojuma saglabāšanu – apzināšanu, izpēti, aizsardzību, restaurāciju, atjaunošanu, popularizēšanu, izmantošanu.

EIROPAS PADOMES PAMATKONVENCIJA PAR KULTŪRAS MANTOJUMA VĒRTĪBU SABIEDĪBAI (Pieņemta FARO, 2005)

JAUNA KULTŪRAS MANTOJUMA DEFINĪCIJA

KULTŪRAS MANTOJUMS SASTĀV NO UZKRĀTU RESURSU KOPUMA, KAS SAŅEMTI MANTOJUMĀ NO PAGĀTNES UN KAS, NEATKARĪGI NO PIEDERĪBAS, INDIVĪDU UN **SABIEDRĪBAS UZTVERĒ** TIEK UZSKATĪTI PAR VĒRTĪBU, PĀRLIECĪBAS, ZINĀŠANU, TRADĪCIJU ATSPoguĻOTĀJIEM UN PAUDĒJIEM. TAS IETVER ARĪ VIDI, KAS IZVEIDOJUSIES CILVĒKU UN VIETU MIJIEDARBĪBĀ, LAIKAM EJOT.

Ikvienai personai, gan kopienā, gan individuāli, ir tiesības gūt labumu no kultūras mantojuma un dot ieguldījumu tā bagātināšanā

DALĪTA ATBILDĪBA - KULTŪRAS MANTOJUMA SAGLABĀŠANA IR BALSTĪTA PARTNERĪBĀ; KULTŪRAS MANTOJUMS IR RESURSS CILVĒKA DZĪVES KVALITĀTES NODROŠINĀŠANĀ

EIROPAS PADOMES PAMATKONVENCIJA PAR KULTŪRAS MANTOJUMA VĒRTĪBU SABIEDĪBAI (Pieņemta FARO, 2005)

- Jauns termins - **Mantojuma kopiena**

Mantojuma kopiena sastāv no cilvēkiem, kas augstu novērtē specifiskus kultūras mantojuma aspektus, kurus tā vēlas uzturēt un nodot nākamajām paaudzēm.

SABIEDRĪBA PATI SARGĀ SAVU
MANTOJUMU

SABIEDRĪBA PATI IZVĒLAS, KO
SARGĀT

KULTŪRAS MANTOJUMA
AIZSARDZĪBĀ
TIEŠI SABIEDRĪBA IR VISEFEKTĪVĀKAIS
ADVOKĀTS, SKOLOTĀJS UN
MANTOJUMA KVALITATĪVAS
IZMANTOŠANAS VEICINĀTĀJS.

SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBAS IESPĒJAS

PASĪVĀ LĪDZDALĪBA

(INFORMĀCIJAS IEGŪŠANA, VĒSTURES PĒTĪŠANA, IZGLĪTOJOŠU PASĀKUMU APMEKLĒŠANA)

IESAISTĪŠANĀS BRĪVPRĀTĪGO KUSTĪBĀ

(PIEMĒRAM, POPULARIZĒŠANAS PASĀKUMOS VAI ZIŅOJOT PAR KONSTATĒTAJEM PĀRKĀPUMIEM, PROJEKTU REALIZĒŠANA)

DALĪBA LĒMUMU PIENĒMŠANAS PROCESĀ

(ROSINĀJUMI IZMAIŅĀM VALSTS AIZSARGĀJAMO KULTŪRAS PIEMINEKĻU SARAKSTĀ, NORMATĪVOS AKTOS, DARBS EKSPERTU PADOMĒS)

IEGUVUMS MANTOJUMA INSTITŪCIJĀM

JAUNU PRODUKTU
ATTĪSTĪŠANAS IESPĒJAS

JAUNAS UN EFEKTĪVAS
PARTNERĪBAS ATTĪSTĪBA

IZSVĒRTI UN PĀRDOMĀTI
LĒMUMI

SABIEDRĪBAS ATBALSTS
POLITIKAS OPTIMIZĒŠANĀ

KAPACITĀTES CELŠANA

SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBAS PRINCIPI KULTŪRAS MANTOJUMA NOZARĒ

- BRĪVPRĀTĪBAS PRINCIPS
- PARTNERĪBAS PRINCIPS
- DALĪTĀS ATBILDĪBAS PRINCIPS

BIEŽĀKIE NVO IESAISTĪŠANĀS VEIDI KULTŪRAS MANTOJUMA AIZSARDZĪBĀ

- Protests: izglābt, aizsargāt, izcelt vērtības, atgādināt par tām (Bolderājas grupa, Jūrmalas aizsardzības biedrība u.c.)
- Dzīves vide: aizsargāt, saglabāt, attīstīt, dalība plānošanā, kopšana (Pāvilostas kultūrvēsturiskais vides centrs, Vecrīgas biedrība, Mežaparka biedrība, Sarkandaugavas Attīstības biedrība u.c.), arī draudzes.

- Izzināšana, interese, tradīcijas: popularizēt, izcelt vērtības, saglabāt, iniciēt idejas, pētīt (Es-Latgalei, Idoves mantojums, Zemūdens kultūrvēsturiskā mantojuma asociācija u.c.), arī draudzes.
 - Profesionālā joma: iesaistīties likumdošanā, profesionālā izglītošanā, nozares politikas veidošanā (Latvijas Arhitektu savienība, Industriālā mantojuma fonds, Latvijas Arheologu biedrība u.c.)
- + Starptautisku organizāciju atzars: ICOMOS Latvija, Latvia Nostra u.c.

UN IESPĒJAMIE MĒROGI

- Lokāls
- Nacionāls
- Starptautisks

Veiksmīga starpnozaru diskusija + NVO

Invalīdu un viņu draugu apvienību „Apeirons” + VKPAI + LR Labklājības ministrija - KULTŪRAS MANTOJUMS UN PIEEJAMĪBA

- Latvijas riteņbraucēju apvienība
+VKPAI + RD Satiksmes departaments u.c.

VELOTRANSPORTA IESPĒJAS KULTŪRVĒSTURISKĀ VIDĒ

LABAS PRAKSES PIEMĒRI - PĀVILOSTA

IEDZĪVOTĀJU AKTIVITĀTE
KULTŪRAS PIEMINEKĻA
STATUSA IEGUŠANAI
(sadarbība ar VKPAI)

RAKSTURĪGĀS VIDES
DZĪVOTSPĒJA

IEDZĪVOTĀJU IZPRATNE =
SAGLABĀTAS
KULTŪRVĒSTURISKĀS VIDES
NOZĪME ATTĪSTĪBĀ

Mūsdienu un vēsturiskās apbūves dialogs

LABAS PRAKSES PIEMĒRI – KALNCIEMA IELAS KVARTĀLS RĪGĀ

PRIVĀTA INICIATĪVA
VĒSTURISKO KOKA ĒKU
SAKOPŠANĀ

KOPIENAS VEIDOŠANAS
AKTIVITĀTES

IESĀKUMĀ PUBLISKA-PRIVĀTA
PARTNERĪBA (FASĀŽU
ATJAUNOŠANA)

KULTŪRAS MANTOJUMS KĀ
ZĪMOLS

PASTĀVĪGS VKPAI SADARBĪBAS
PARTNERIS

Eiropas kultūras mantojuma dienu 2010 atklāšana

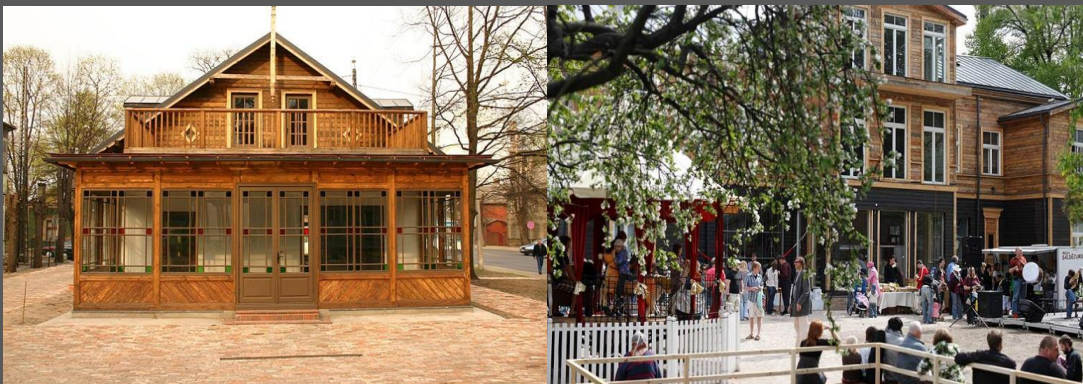

Foto: www.kalnciemaiela.lv/

LABAS PRAKSES PIEMĒRI – FEIMAŅU ROMAS KATOĻU BAZNĪCA

Draudzes ieguldījums
sagrādā kultūras
mantojuma saglabāšanā

Individuālais ieguldījums
kultūras mantojuma
izzināšanā, saglabāšanā
un izpētes veicināšanā

Novada kultūras centrs

Kultūras mantojuma
GADA BALVA 2007

LABAS PRAKSES PIEMĒRI – LAUKU CEĻOTĀJS

EK LIFE PROGRAMMAS PROJEKTS:

Latvijas lauku tūrisma asociācija

sadarbībā ar VKPAI, Arhitektu savienību
VARAM

LĪDZDALĪBA VALSTS ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANĀ

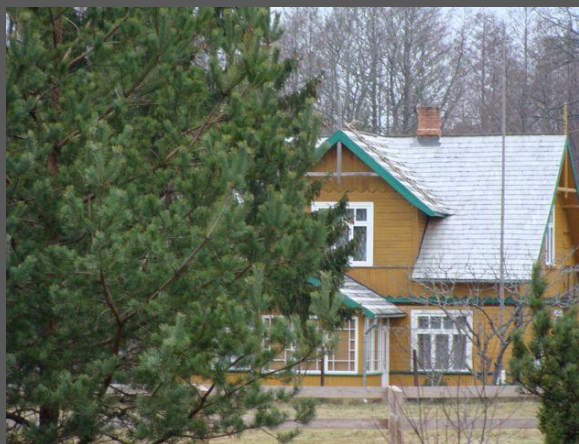
(Piekastes telpiskās attīstības
pamatnostādnes

2011.-2017. gadam)

Vadlīnijas par apbūves principu
ievērošanu piekrastē ar labās prakses
piemēriem.

Brīvprātīgi iniciēts, publiski pieejams
dokuments, ieteikumi esošajiem un
jaunajiem zemes īpašniekiem vai
pircējiem, iedzīvotājiem, uzņēmējiem
konkrētajā teritorijā ar rekomendāciju
lietot apbūves elementus savai mājvietai,
uzņēmējdarbībai utt.

PUBLISKAS DISKUSIJAS

LABAS PRAKSES PIEMĒRI – INDUSTRIĀLĀ MANTOJUMA FONDS

SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA LATVIJAS
INDUSTRIĀLĀ MANTOJUMA
APZINĀŠANAI UN AIZSARDZĪBAI

INDUSTRIĀLĀ MANTOJUMA
POPULARIZĒŠANA

PADOMDEVĒJS VKPAI

PRIEKŠLIKUMI VALSTS AIZSARGĀJAMO
KULTŪRAS PIEMINEKĻU SARAKSTAM

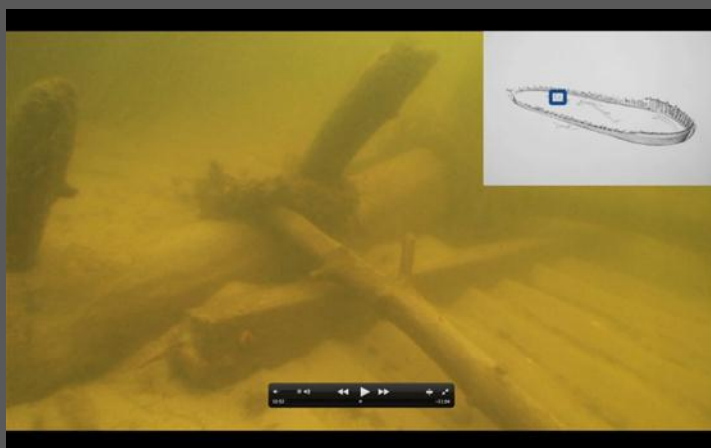
LATVIJAS ZEMŪDENS KULTŪRVĒSTURISKĀ MANTOJUMA ASOCIĀCIJA

PASŪTĪJUMS ZEMŪDENS
MANTOJUMA APZINĀŠANĀ –
FIKSĀCIJĀ UN KOORDINĀTU
NOTEIKŠANĀ

SADARBĪBAS LĪGUMS

PASTARPINĀTA DALĪBA OBJEKTA
IEKĻAUŠANAI VALSTS AIZSARGĀJAMO
KULTŪRAS PIEMINEKĻU SARAKSTĀ

PRASMES UN ZINĀŠANAS

No ZKMA 2011.gada izpētes materiāliem

Bruxelles, *Ursulines* square

NVO, kurā apvienojušies jaunieši, kvartāla iedzīvotāji, skolas

Sociāli sensiblas vietas labiekārtošanā un dzīves vides kvalitātes uzlabošanā

Sadarbība ar reģionālo administrāciju

Bruxelles-Environnement

<http://www.bruxellesenvironnement.be>

ASV, Main Street® programma

Sabiedriska organizācija

National Trust for Historic preservation

Mērķis -mainīt to veidu kā
kopienas domā par pilsētu
vēsturisko centru un apkaimes
komerckvartālu revitalizāciju un
pārvaldi

***Main Street* pieeja:**

Organizācija-popularizēšana-
projektēšana-ekonomiskā
restrukturizācija

Sociālā, politiskā, fiziskā un
ekonomiskā vērtība

Ferndale

Columbus

PALDIES PAR UZMANĪBU!

ICOMOS LATVIA

WWW.ICOMOS.LV

KATRINA.KUKAINE@MANTOJUMS.LV